

ADVIESNOTA GEMEENTE SOEST

Steller advies: R. de Goede	Zaaknummer 2290127	Afdeling: Ruimte	Datum: 28-01-2020
---------------------------------------	------------------------------	----------------------------	-----------------------------

Onderwerp:

Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan

Voorstel tot besluit:

1. Instemmen met het Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan;
2. De raad voor te stellen het Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan vast te stellen.

Advies secretaris:

Te bespreken

Beslissing

Conform besloten

Document	Openbaar	Alleen invullen indien geheim		
		reden (art. 10 WOB)	tot hoelang	bekrachtiging raad
Besluit	Ja			
Adviesnota	Ja			
Bijlage(n)	Ja			

Bijzondere aspecten		Nee	B&W verg.d.d. 2020.02.04	RM	AT	LvA	NK	HD
Portefeuillehouder		Aukje Treep-van Hoeckel	Akkoord					
Overleg met portefeuillehouder		Ja						
Overleg met andere afd. en ext. partners		Ja, V&H, PIM, Ruimte	Bespreken					
Ter inzage voor beleidsveld		Geen						

Bijlage(n)

1. Raadsvoorstel Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan (2290306)
2. Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan (2301222)
3. Raadsbesluit Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan (2290328)

Voorstel tot besluit

1. Instemmen met het Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan;
2. De raad voorstellen het Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan vast te stellen.

Inleiding

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Een belangrijk onderdeel van deze opgave is het opstellen van één Omgevingsplan voor de hele gemeente. Het Omgevingsplan is één van de vier kerninstrumenten die een gemeente onder de Omgevingswet tot haar beschikking heeft om te sturen binnen het fysieke domein.

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgt elke gemeente een 'tijdelijk Omgevingsplan'. Dit tijdelijk Omgevingsplan ontstaat van rechtswege en is gevuld met de bestemmingsplannen en de bruidsschat. De bruidsschat zijn de regels voor onderwerpen (vooral het Activiteitenbesluit over milieu) die het Rijk overdraagt aan gemeenten.

Gemeenten hebben vervolgens tot 1 januari 2029 om deze bestemmingsplanregels, de bruidsschat en andere regels over de fysieke leefomgeving (zoals gemeentelijke verordeningen die tijdelijk naast het Omgevingsplan blijven bestaan) om te zetten in het 'volwaardig Omgevingsplan' dat aan alle wettelijke vereisten voldoet. Het kader van de Omgevingswet biedt daarbij meer ruimte dan dat onder de Wet ruimtelijke ordening (bestemmingsplan) het geval is. Dat betekent dat gemeenten meer vrijheid hebben in de manier waarop ze het Omgevingsplan inrichten en welke beleidsinhoudelijke keuzes ze maken. Om grip te krijgen op deze lange en complexe transitiefase is dit Plan van Aanpak opgesteld.

In het Plan van Aanpak (bijlage 2) staat op welke manier wij de transitiefase willen aanpakken, wat wij al aan het doen zijn, welke (raads)besluiten in ieder geval in 2020 genomen moeten worden om op 1 januari 2021 klaar te zijn voor de inwerkingtreding, welke andere acties in 2020 opgestart moeten worden en welke uitgangspunten wij daarbinnen zullen gebruiken. Ook wordt aangegeven wat er na 1 januari 2021 nog moet gebeuren en hoe wij er bijvoorbeeld voor zorgen dat wij na 1 januari 2021 de (ruimtelijke) vergunningverlening op gang houden en medewerking kunnen blijven verlenen aan ruimtelijke initiatieven.

Tijdens een Themabijeenkomst op 20 november jl. zijn de belangrijkste onderdelen uit het Plan van Aanpak met uw college gedeeld. Vervolgens is de gemeenteraad op 3 december jl. in een informatieavond bijgepraat en is het document verder afgerond.

Beoogd resultaat

Vaststelling van het Plan van Aanpak door de gemeenteraad, waarin het traject dat voor 2029 moet leiden tot één volwaardig Omgevingsplan voor de gemeente Soest voor iedereen helder in beeld is en waarin duidelijkheid is over de uitgangspunten en beslismomenten die binnen dat traject een rol spelen.

Argumenten***1.1. Het opstellen van één Omgevingsplan is een verplichting vanuit de Omgevingswet.***

Belangrijkste aanleiding vormt artikel 2.4 van de Omgevingswet dat de gemeenteraad verplicht tot het vaststellen van één Omgevingsplan voor haar hele grondgebied, waarin de regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen.

Bovendien vervallen de huidige regels over de fysieke leefomgeving als ze op 1 jan 2029 niet zijn omgevormd en vastgelegd in het Omgevingsplan van de gemeente.

1.2 De transitie van bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen naar het Omgevingsplan is een omvangrijke opgave die vraagt om een procesaanpak

Het Omgevingsplan vervangt op termijn de huidige bestemmingsplannen en een groot deel van de (regels uit) gemeentelijke verordeningen. Het ontwikkelen van het Omgevingsplan is een zeer omvangrijke en complexe opgave waarvoor we tot 2029 de tijd hebben. Om deze transitiefase goed en efficiënt in te richten, is een procesaanpak vereist.

1.3 Het PvA Transitiefase Omgevingsplan sluit aan bij de gekozen invoeringsstrategie uit het PvA Omgevingswet

De VNG onderscheidt vier invoeringsstrategieën voor de invoering van de Omgevingswet. In het PvA Omgevingswet (2017) heeft de gemeente Soest reeds gekozen voor een onderscheidende invoeringsstrategie. Dit betekent dat zij voortbouwt op alles wat al loopt, verandert door te doen, werk met werk maakt en inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen. De stapsgewijs lerende aanpak die is vastgelegd in het PvA Transitiefase Omgevingsplan sluit hierop aan.

1.4 Door in 2020 alvast een aantal uitgangspunten te bepalen en een aantal beslissingen te nemen, worden de noodzakelijke stappen gezet die vereist zijn voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021. Bovendien kunnen we hierdoor blijven meewerken aan ontwikkelingen (initiatieven) die na de inwerkingtreding van de wet niet passen in het tijdelijk omgevingsplan.

Er resteert nog een periode van ca. 10 maanden om voorbereidingen te treffen die er voor te zorgen dat we ook na 1 januari 2021 mee kunnen werken aan gewenste initiatieven. Het Plan van Aanpak geeft aan dat er in het tweede halfjaar van 2020 ieder geval besluitvorming moet worden voorbereid over:

- De participatie rondom initiatieven;
- Het adviesrecht voor de raad (bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit)
- De eventuele delegatie van (delen van) het Omgevingsplan.

Daarnaast bevat het Plan van aanpak uitgangspunten die voldoende houvast geven om de verdere noodzakelijke voorbereidingen te treffen voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

1.5 Op basis van de geformuleerde uitgangspunten in het Plan van Aanpak (hoofdstuk 3) kan de regelbibliotheek voor het Omgevingsplan efficiënter worden opgesteld

Een van de acties waar in 2020 mee wordt gestart is het opstellen van een regelbibliotheek, waarin standaardregels voor het toekomstig Omgevingsplan worden opgenomen. Hiervoor is het efficiënt als er gewerkt wordt aan de hand van een aantal uitgangspunten. Het gaat dan bijvoorbeeld om antwoorden op vragen over de structuur en opbouw van het Omgevingsplan, op welke wijze we de te reguleren activiteiten bepalen en of we kiezen voor regels op een zo groot mogelijk schaalniveau (zoals bij verordeningen) of juist meer voor locatiespecifieke regels (zoals bij een bestemmingsplan). Na besluitvorming over (de uitgangspunten in) het PvA Transitiefase Omgevingsplan, kan de regelbibliotheek worden ontwikkeld.

1.6 Een Plan van Aanpak op hoofdlijnen geeft de nodige flexibiliteit voor het ontwikkelen van een nieuw instrument als het Omgevingsplan

Het Omgevingsplan is een nieuw instrument waarvoor nog geen (goede) voorbeelden of blauwdrukken beschikbaar zijn. Met het PvA Transitiefase Omgevingsplan zijn de belangrijkste stappen en de uitgangspunten voor het Omgevingsplan in beeld gebracht en kunnen we aan de slag met de ontwikkeling. Daarbij zullen we ongetwijfeld tegen knelpunten aanlopen en nieuwe inzichten opdoen. Het is daarom wenselijk dat wijzigingen op eenvoudige wijze mogelijk blijven. Met een flexibel en wendbaar proces kunnen we gewijzigde inzichten blijven meenemen.

Op dit moment kunnen de consequenties van het omzetten van alle verschillende regels (uit bestemmingsplan, verordeningen en bruisschat) naar het uiteindelijke Omgevingsplan nog onvoldoende worden overzien. Door hiermee te gaan oefenen en aan de slag te gaan, worden de exacte gevolgen van de omzetting duidelijk. Daarom worden in het Plan van Aanpak nog geen definitieve keuzes gemaakt, maar wordt vooralsnog gewerkt met uitgangspunten.

De stapsgewijs lerende aanpak maakt dat nieuwe inzichten die wij in het proces opdoen kunnen leiden tot andere keuzes in de toekomstige regeling van het uiteindelijke Omgevingsplan.

2.1 De vaststelling van het Omgevingsplan en daarmee van dit Plan van Aanpak ligt bij de raad

De Omgevingswet geeft aan dat de vaststelling van het Omgevingsplan in beginsel een bevoegdheid van de raad betreft. Wel kan de raad besluiten om de vaststelling van (delen van) het Omgevingsplan te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders (zie argument 1.4). Omdat het Plan van Aanpak besluiten en uitgangspunten noemt die invloed hebben op de inhoud en totstandkoming van het uiteindelijke Omgevingsplan wordt dit Plan van Aanpak aan de raad voorgelegd.

Tijdens de informatiebijeenkomst op 3 december jl. is aangegeven dat wij het Plan van Aanpak voor de Transitiefase zullen voorleggen aan de raad.

Kanttekeningen/risicobeheersing

1.1 Financiële effecten zijn nog onvoldoende duidelijk

In het Plan van Aanpak zijn financiële effecten van de verschillende keuzes en/of uitgangspunten nog niet of zeer beperkt opgenomen. Reden hiervoor is dat de financiële effecten van deze opties nog niet of zeer lastig in te schatten zijn. De VNG komt met een model om de structurele gevolgen van onder meer (een aantal van) de opties (uitgangspunten) uit dit Plan van Aanpak in beeld te brengen. Indien uit dit model blijkt dat bepaalde keuzes significante financiële effecten hebben, dan zal dit worden voorgelegd aan het college en de raad.

Bestuurlijke vernieuwing

De invoering van de Omgevingswet vormt een motor om de ambities voor bestuurlijke vernieuwing op gemeentelijk niveau verder vooruit te brengen. De 4 verbeterdoelen (zie hieronder) die de invoering van de Omgevingswet beoogt dragen ook bij aan de (door)ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie:

1. Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
2. De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
3. Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
4. Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Het kerninstrument Omgevingsplan heeft tevens tot doel bij te dragen aan die 4 verbeterdoelen van de wet en het Plan van Aanpak biedt de ruimte om deze verbeterdoelen waar mogelijk een plaats te geven in (of rond) dat instrument.

Aanpak/uitvoering

Het Plan van Aanpak geeft aan welke beslissingen in 2020 rond het instrument Omgevingsplan moeten worden genomen, welke acties er in 2020 moeten worden opgestart en welke uitgangspunten wij daarbij hanteren. Bovendien geeft het inzicht in welke stappen er na 2021 gezet moeten worden en welke keuzes daarbij aan de orde zijn. Tot slot is in het Plan van Aanpak terug te lezen hoe wij ervoor gaan zorgen dat de vergunningverlening ook na 1 januari 2020 blijft draaien, zodat we kunnen blijven meewerken aan initiatieven die vanaf dat moment bij ons binnenkomen. In het Plan van Aanpak vindt u ook de planning van het proces zoals dat op dit moment wordt voorzien.

Communicatie en participatie

Momenteel wordt ook gewerkt aan het opstellen van de Omgevingsvisie. In dat kader wordt breed geparticipeerd. Specifiek voor het Omgevingsplan worden tot 1 januari 2021 vooral voorbereidende werkzaamheden getroffen om er voor te zorgen dat we op 1 januari 2021 aanvragen om een omgevingsvergunning kunnen verlenen en kunnen meewerken aan gewenste initiatieven via de meest adequate procedure. Het gaat daarmee om 'het doen van ons huiswerk'. In deze fase ontbreekt de concrete koppeling met specifieke locaties in de gemeente. Wel worden bij een aantal acties de ketenpartners (Provincie, RUD, Waterschap, etc.) betrokken, om daarmee te borgen dat de belangen van deze ketenpartners (die nu vaak in onze bestemmingsplannen zijn geborgd) waar mogelijk worden meegenomen in de regelbibliotheek. Vanaf 1 januari 2021 wordt de regelbibliotheek verder vormgegeven en vervolgens stap voor stap gekoppeld aan werkingsgebieden en zullen ook maatwerkregels worden opgenomen. Op het moment dat wij zover zijn zal bepaald worden hoe we omgaan met participatie.

Daarnaast wordt er een raads werkgroep rond de Omgevingswet geformeerd. Deze zal zich met name gaan richten op de positie van de raad zelf, waarbij gedacht kan worden over het bepalen van de mate van participatie rondom initiatieven, het adviesrecht voor de raad (bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit) en de eventuele delegatie van (delen van) het Omgevingsplan.

Evaluatie en verantwoording

Tijdens het proces worden college en raad geraadpleegd om mee te denken en input te leveren.

Kosten, baten, dekking

Kosten en dekking

De kosten voor het opstellen van dit Plan van Aanpak bedragen ca. € 20.000 en drukken nog op het Omgevingswet-budget uit 2019 (Spoor 1- Kerninstrumenten, kostenplaats 66700).

De kosten voor uitvoering van de acties in 2020 e.v. als genoemd in het Plan van Aanpak (die moeten leiden tot het Omgevingsplan conform Omgevingswet) worden gedekt uit het Omgevingswet-budget voor 2020 e.v. (Spoor 1- Kerninstrumenten, kostenplaats 66700).

Baten

Aan dit besluit zijn geen baten verbonden.

Referendabel ja/nee

*

Kernboodschap

De Omgevingswet verplicht ons om voor 2029 één Omgevingsplan conform Omgevingswet voor de hele gemeente te maken, waarin uiteindelijk alle regels voor de fysieke leefomgeving samenkomen.

Om van het Omgevingsplan van rechtswege, dat op 1 januari 2021 ontstaat, te komen tot een definitief Omgevingsplan conform Omgevingswet, moeten er veel verschillende stappen en acties worden genomen. De belangrijkste staan opgenomen in het Plan van Aanpak Transitiefase Omgevingsplan. De opgenomen acties en beslissingen leiden niet alleen tot een goed en werkbaar Omgevingsplan op termijn, maar zorgen er bovendien voor dat wij ook na de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021 mee kunnen blijven werken aan gewenste (ruimtelijke) initiatieven vanuit de samenleving.